

Červen 2021

||| → 1. → 2. → 3.
4. ↙

SOUTERRAIN

Časnost a odpuštění

V biblických textech i v kázáních našich farářů – a ostatně i v životní a profesní realitě – mne často zaujme téma času, nabízím tedy malou úvahu o času jako položce, která ovlivňuje, určuje, ba někdy diktuje naše konání, myšlení, rozhodování. Vědomě či nevědomě. Budíme se, uléháme s teď? Být s Pánem znamená být mimo čas, ve věčné přítomnosti. To ale dost dobře nejde, přinejmenším ne trvale, denně od rána do večera. To, co nás trápí, je časnost, uvedla naše farářka ve velikonočním kázání. Přece jen ale něco z toho, co si s sebou neseme z minulosti – příjemného či nepříjemného, nebo co vyhlížíme v budoucnosti – radostně či s obavami, můžeme pustit, a více se tím otevřít spočinutí v přítomnosti ... komunikaci s Pánem Bohem.

„Pustit“ je pěkné české slovo. Pouhou předponou od- nás dovede k výrazu odpustit, s jehož významem, náplní, doporučením se potkáváme co chvíli. Odpouštím, pronášíme unisono před stolem Páně. Odpusť nám, prosíme v modlitbě Páně.

Odpustit není vůbec snadné. Každý z nás by určitě ve chvíli niterné upřímnosti dokázal dosvědčit, jak obtížné to je a jak dlouho to trvá – kolik času to vyžaduje. Ta „nesnadnost“ nejednou pramení z toho, že náš viník si svého provinění vůči nám vůbec není vědom. Obrátíme-li to, možná si ani my sami mnohdy nejsme vědomi, že jsme se vůči někomu provinili – třeba jen ironickým slůvkem nebo pohrdlivým pohledem. Kdosi si v sobě nese příkoří, které jsme mu způsobili. Podle Písma by nám to měl říct, aby mohla láska volně proudit, ale neudělá to. Má k tomu možná své důvody – stud, hrdost, povahu. I takové jsou hříchy, o jejichž odpuštění prosíme a které odpouštíme. Ne jen ty, o nichž jsme schopni mezi sebou mluvit, a asi ani ne ty, které jsou svou závažností zjevné.

S Našimi pěvci máme na repertoáru Kedrovův Otče náš. Je v ruštině a verš odpusť nám naše hříchy tam zní „ostavi nám dolgi naše“. Vybavuje se mi povídka z rozkošné knížky Stephena Leacocka Literární poklesky „Dolar, o který jsem přišel“. Převedeno do nehmotné sféry je to pěkná paralela k příkořím, jichž se

vůči sobě z nepozornosti, lehkomyšlnosti, sebestřednosti, rozevlátosti, blazeovanosti a nevím čeho ještě dopouštíme.

Pokud někomu něco dlužím, snažím se mu to splatit. Ale co dluhy, o nichž ani nevím? Že je to problém těch, kteří se cítí být ublížení?

Právě.

Právě že ne.

Čeho se bojíme, když si nejsme ochotni připustit dluh vůči bližnímu a požádat ho, aby nám ho prominul? A obráceně: kde je láska, když nejsme ochotni prominout bližnímu dluh, o němž on sám neví nebo to je pro něho tak malá položka, že na to už dávno zapomněl?

Dluhy nás drží v čase. Odpuštění je cesta do bezčasí, do věčné přítomnosti.

Wanda Dobrovská

Výtah z jednání staršovstva (6. 5. 2021 v 19:00 on-line)

A. NA VĚDOMÍ

A-2. další aktivity s. farářky a br. faráře

- **MT:** MT: předsvatební příprava, svatba, úvod do pastor. sem. vikariátu, právní konzultace, kázání u Martina ve zdi, pastorační návštěvy a rozhovory(cca 5x), přijatá supervize on-line, sestavení úvodního sem. vikariátu, tory, přijetí kandidatury na náhradnici SR, uzavření korespondence se Skotskem
- **PR:** pastorece; ANK (natáčení videí Emauzy); Studna TV Noe; Sváteční slovo ČT 2; konfirmace, Křeslo
- **Oba:** výcvik ve skupinové supervizi

A-3. Pošta a různé

- SR - svolání synod
- MT - neodjíždí do Skotska
- dopis od s. Růžkové – poděkování za ocenění

B. K PROJEDNÁNÍ

B-1. Úpravy farářského bytu

- pracovní stůl pod počítač (býv. kancelář) - nabídnout k prodeji á 500,-

B-2. Uspořádání bohoslužeb v nejbližším období

- po 26. 4. - 2 m rozestupy, zrušen zákaz hromadného zpěvu – naše kapacita jako doposud na základě přihlášení celkem cca 35
- Konfirmace: účast na prvních bohoslužbách – rodiny konfirmandů, druhé bohoslužby pro ostatní členy sboru; sólista zpívá u stolu Páně, účastníci s respirátorem

B-3. Konfirmace

- vede PR

B-4. Diakonie a křesťanská služba

- důvěrné

B-5. Finanční záležitosti (TČ)

- 23. 5. – celocírkevní sbírka na Diakonii - počkáme na uzavření sbírky a pak odešleme příslušnou částku; v případě nízké sbírky, rozhodneme jak postupovat dále
- do konce května – sbírka darů JJ
- Ruml - ukončení nájmu 31. 5. 2021

B-6. Nový evangelický zpěvník

- seznam zájemců: 86 jednotlivců; 19 sponzorský sboru; 2 chorálníky
- PR – do konce května odešleme závaznou objednávku - 150 ks sbor + 100 ks pro jednotlivce (objednali si); chorálníky pro sbor a dle objednávek

B-7. Výroční shromáždění

- VSS odloženo na neurčito, SR zatím neumožňuje; předběžně navržený termín: 12. 9. 2021

B-8. Volby nového staršovstva

- termín: začátek listopadu 2021, sestavení kandidátky nejpozději na říjnové schůzi
- rozhodnuto navrhnout VSS snížení počtu presbyterů na 12 + 4 náhradníky

B-9. Výjezdní zasedání staršovstva

- termín 17.-18. 9. Běleč

B-10. Hospodářské záležitosti

- proběhla výměna plynoměru v bytě
- P. Hejl - instalace nástěnek – poděkování

B-11. Trvající a nové úkoly

- Dokončení prací do konce června: sklep; knihovna; archiv;
- MŠ – servis tiskáren v kanceláři
- PG – dovolená Rakousko. Zbylá místa budou znovu nabídnuta (kapacita 60)

B-12. Z došlé pošty a různé k rozhodnutí

- PH – upozornění pro sloužící presbytery - mikrofon je stále zapnutý, zapnout pouze kameru vypínačem
- Křeslo – J. Suchel – bude změna termínu (20. 5.)

Slovo farářky: Loučení...

Milí přátelé, uvědomuji si, že letošní červen je určitým způsobem časem loučení. Nejen s podivným školním rokem, ale především s podobou týmu, v níž jsme v našem sboru sloužili, tvořili, žili. Z mého pohledu byly vrcholem společné práce letošní svatodušní svátky. Čeká nás sice ke vstřebání postupného loučení ještě léto, ale Pavel se již stěhuje a všichni se zároveň

začínáme také prakticky chystat na nový pracovní začátek ve „tvaru“ novém, se Sašou Jacobea.

Je krásné, že právě v den uzávěrky tohoto čísla Souterrainu jsme směli slavit konfirmaci. Já se ocitla ve dvojroli farářky-maminky konfirmandky. A i proto jsem ráda, že u toho můj vzácný kolega mohl být v hlavní úloze toho, kdo konfirmandy připravoval. Konfirmační slavnost je třešničkou na dortu naší společné práce a symbolicky tak uzavíráme tandem tím, že se otevírá nová životní kapitola pár mladým lidem, kteří se ke své víře veřejně přiznali. Také oni budou, jak doufám, v životě víry spolupracovat a žít víru s druhými.

V myšlenkách probírám veselé i vážné pracovní chvíle, společné tábory.... Vždycky budu vzpomínat na ping-pongové souboje na sborových dovolených, supervizní výjezdy, na Pavlovu výbornou „křížlickou kuchyni“, na společné pokusy o chození na chůdách nebo po laně nad bazénem, na lezení po čtyřech při hrách, on-line Christivity a řadu dalších vylomenin, které patří k času s dětmi a mládeží. A samozřejmě na společné přípravy ke křtu, biblické hodiny a bohoslužby, které jsou středobodem našeho úsilí. Byla to hezká a většinou i veselá spolupráce! Těšil mě Pavlův živý a působivý způsob kázání.

Ze společného posouvání sborové práce jsem měla radost, i když obnášela mnohdy i vážné až napínavé debaty. V tandemu s Pavlem bylo a je cenné, že když jsme měli mezi sebou nějaké nejasno či výjimečně i dusno, šlo o tom vždy brzy mluvit a potřebné si otevřeně vyjasnit. Věřím a doufám, že to je něco, co mi v tandemové práci nebude ani do budoucna scházet.

I v osobním životě mě Pavel mnohokrát podpořil, ba doslova zachránil... A tak končím myšlenkou na to, že za společně strávený čas chci i dál...

...NĚST V SOBĚ VDĚČNOST

Na pout' do míst útulných
jako cinkání ovčího stáda
Do práce, co na člověku
tak snadno ulpí
A přesto jí dělá rád,
Při posezení v místech,
kde i vzpomínky mohou být
prožíváním přítomnosti,
Pro všechny chvíle,
kde navigací je radost.

Vaše Magdaléna Trgalová

Medaile vděčnosti pro Mirjam Růžkovou

Bohoslužby 2. května byly mimořádně slavnostní. Proběhla při nich předkonfirmační zkouška našich pěti konfirmandů, které se účastnil i náměstek synodního seniora Pavel Pokorný ze Střešovic. Ten také toho dne kázal.

2 × foto J. Hlavsa

Hlavním důvodem jeho návštěvy v našem sboru však bylo něco jiného, totiž předání Medaile vděčnosti sestře Mirjam Růžkové. Touto formou naše církve oceňuje ty, kteří se zásadní měrou zasloužili o fungování a rozvoj sborů a o bratrskou a sesterskou atmosféru v nich.

Sestra Růžková to vše plnou měrou splňuje, proto staršovstvo začátkem roku navrhlo, aby jí byla Medaile vděčnosti udělena. Připomeňme si, léta byla sborovou sestrou, pracovala ve staršovstvu, vedla Křesťanskou službu. Během práce ve všech funkcích si díky své povaze, moudrosti, upřímnému zájmu o druhé a schopnosti pomoci slovem i skutkem získala všeobecnou úctu a lásku celého sboru. Děkujeme a gratulujeme!

Jan Mašek

Volby do staršovstva

Již jsme avizovali, že nás na podzim – začátkem listopadu – čeká volba části staršovstva. Z historických důvodů vyplynulo, že v letošním roce půjde o větší „polovinu“, z dnešního staršovstva zůstávají na další tři roky jen sestry Jana Cihlová a Judith Stoklasová a bratři Jan Mašek a Daniel Molnár. Další presbytery bude potřeba dovolit. O konkrétních kandidátech bude řeč v září, tak aby na říjnové schůzi staršovstva mohla být sestavena kandidátka. A to znamená, že již teď, před prázdninami, je třeba začít přemýšlet o tom, kdo má obdarování být presbyterem a koho bychom chtěli ve staršovstvu mít, případně kdo sám by se rád na práci staršovstva podílel. Je důležité, aby staršovstvo bylo dělné a aby v něm byly přiměřeně zastoupeny všechny skupiny, které ve sboru máme.

S blížícím se termínem volby vyvstává další otázka, kterou bude muset sbor rozhodnout. Již minule, a vlastně i před šesti lety jsme uvažovali o snížení počtu presbyterů. Nyní nás je 16 a 4 náhradníci. V letošním roce jsme se k této otázce vrátili a předběžně navrhujeme, aby do budoucna bylo jen 12 starších a 3 – 4 náhradníci. Pro tento krok je letos příznivá situace. Rozhodnutí o tom samozřejmě nepřísluší samotnému staršovstvu, ale bude o tom muset rozhodnout sborové shromáždění, které svoláme, jakmile to bude možné. (Synodní rada zatím stále doporučuje shromáždění nekonat.) Přemýšlejte prosím o tom.

Jan Mašek

Staroměstská exekuce

Letos v červnu uplyne 400 let od tzv. „staroměstské exekuce“, čili - jak píše ideologicky neutrální Wikipedie - popravy 27 českých „pánů“ dne 21. června 1621, která představovala nebývale krutou tečku za událostmi, které začaly třetí pražskou defenestrací 23. května 1618 a skončily 8. listopadu 1620 porážkou stavovských armád v bitvě na Bílé hoře u Prahy. Všichni to znáte a víte, že tato hromadná poprava dvaceti sedmi vůdců stavovského povstání (tří pánů, sedmi rytířů a sedmnácti měšťanů) na Staroměstském náměstí v Praze byla šokujícím a hrozivým představením, které mělo dokázat celé tehdejší Evropě, že

Habsburkové se nenechají zastrašit žádným stavovským povstáním a že žádná protestantská vzpoura nemůže ohrozit jejich autoritu. Tato poprava vzbudila zděšení v celé Evropě, a to i v některých katolických zemích, jako byla tehdejší Francie, a upevnila vládu Habsburků na českém trůně a odradila potenciální opozici od jakékoli formy odboje. A na staletí znamenala konec náboženské svobody.

Očekávám, že s blížícím se výročím této události se vynoří její nejrůznější interpretace a dezinterpretace. Bohužel dokonce i od lidí, od kterých bych to nečekal. Moc mne to mrzí, ale když jsem otevřel letošní výtisk svých po léta milovaných Hesel Jednoty bratrské, bez kterých si svůj život téměř ani neumím představit, dočetl jsem se v úvodu (od člověka, kterého si vážím) mj.: „Sami si můžeme představit, co by nám asi do dnešní doby mohly říci hlasy popravených. Možná by se omluvily za jednu z nejtěžších válek, kterou stavové rozpoutali, a přiznaly, co všechno přispělo k jejich porážce.“ A následuje řada přinejmenším polopravd, vesměs negativních hodnocení popravených mučedníků pro víru. Čeští stavové byl samozřejmě hříšní lidé, jako jsme my všichni, ale nikoho z nich ani při defenestraci, která skončila pádem dvou místodržitelů a jednoho písaře do hnoje, a nikomu se nic nestalo, dokonce nikomu nebyl zkřiven ani onen příslovečný vlas, ani těsně před popravou nenapadlo, že dojde ke třicetileté válce. Někteří historici tvrdí, že ta začala fakticky aktivním vstupem Francie do války v roce 1635, ale všichni se shodují na tom, že skončila podepsáním vestfálského míru v roce 1648. V Evropě první poloviny sedmnáctého století samozřejmě probíhala celá řada mocenských soubojů, například mezi Nizozemskými provinciemi a Španělskem, dnes známý jako nizozemská revoluce. Existují i různá členění a periodizace třicetileté války, například česko-falcká válka (1618-1623), dánská válka, zvaná také dánsko-dolnosaská (1625-1629), švédská válka (1630-1635) a švédsko-francouzská válka (1635-1648). Ale tyto války rozpoutali a vedli jiní evropští vládcové. Čeští stavové se jistě dopustili vzpoury proti císaři, ke které měli více než dost důvodů, ale nerozpoutali třicetiletou válku. To prostě není pravda. A na pravdu jsme my evangelíci již tradičně citliví. Chvála Bohu!

A tak jsem se rozhodl poprosit redakci našeho sborového zpravodaje Souterrainu o přetištění textu, který jsem již publikoval:

Památce mučedníků z 21. června 1621 aneb je co odpouštět

V měsíci červnu si nejenom Československá církev husitská v chrámu svatého Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze připomene a uctí památku 27 popravených představitelů českého odboje, obětí kruté a nesmyslné staroměstské exekuce v den letního slunovratu, která znamenala politický zánik české

samostatnosti na tři staletí a nábožensky ukončení české reformace i dosavadní náboženské tolerance. Připomenutím těchto justičních vražd a nejmasovější veřejné popravy v českých dějinách rozhodně nechci vyvolávat jakékoli negativní emoce, ale na konkrétních příkladech ukázat, že lidé se za ta téměř čtyři století bohužel zásadně nezměnili, především pokud jde o jejich vztah k Desateru Božích přikázání, Boží lásce, milosrdenství a odpuštění.

Skutečný vojenský vítěz na Bílé hoře, bavorský vévoda Maxmilián, mimochodem pozoruhodná osobnost, vyhlásil ještě téhož odpoledne „generální pardon“. „Dobojováno, konec vzpoury, vše odpuštěno, pánové, všichni domů na svá panství a poslouchat svého císaře!“ „Nikomu se nic nestane!“ Římský katolík, který věděl, co je to odpuštění. Protiklad císaře Ferdinanda II. Štýrského, v jehož milost naivně doufala většina českých předáků, která již 13. listopadu projevila ponižujícím reversem hlubokou lítost nad všemi svými činy. Císař ale neměl zájem o jakékoli odpuštění či dokonce smířování se vzbouřenými českými stavy a od počátku byl rozhodnut potrestat všechny viníky vzpoury na hrdle. A nelítostně zatočit s celým českým národem. Španělský krutý a fanatický vojevůdce Martin Huerta doporučoval císaři, „aby bez rozdílu všechny zamordovati dal, aby tak z nevěrného kacířského národa ani nohy nezůstalo“. Někteří rádcové marně císaři radili, aby byl milosrdný. Především španělští jezuité na jeho dvoře mu vyhrožovali, že pokud by některému z kacířů odpustil, ohrozil by spásu své duše! A to by přece neudělal!“

Plán pokoření Čech jako ohniska vzpoury byl podrobně vypracován, ale dočasně utajen. Páni a rytíři, obeslaní na Pražský hrad až v únoru 1621, vůbec netušili, o co se jedná. Všichni pozvaní se dostavili v neuvěřitelné naivitě dobrovolně, ale ihned po svém příchodu byli 20. února zatčeni a uvězněni. Zároveň byl zřízen mimořádný soud s předsedou Lichtenštejnem, odpadlíkem od českobratrské víry, horlivým katolíkem a oddaným přísluhovačem císařského dvora. Hlavním žalobcem byl jmenován servilní kariérista Přibík Jeníšek z Újezda, bezvýznamný chudý zeman, zanedlouho však pobělohorský zbohatlík.

Soudu nešlo o projednávání individuální viny obžalovaných, ale o rychlé vynesení předem daného rozsudku. Rozsudek smrti císař potvrdil u 27 obžalovaných a datum popravy bylo stanoveno. Marně prosily rodiny odsouzenců o změnu krutého ortelu, marně se ohromení věžňové obraceli prosebným listem k saskému kurfiřtovi, aby jim u císaře vymohl prominutí jejich „zločinů“. Kurfiřt Jan Jiří, naivně považovaný za ochránce všech luteránů, nejenom nehodlal „rebelům“ pomoci, ale dokonce vydal na smrt do Prahy svého stoupence Jáchyma Ondřeje Šlika, který marně hledal na jeho dvoře ochranu!

Krutý trest měl „zlomit ducha vzdoru a neposlušnosti“. Po celou dobu exekuce

se troubilo a bubnovalo, aby nikdo odsouzence neslyšel. Pořadí poprav bylo stanoveno podle stavovské důstojnosti: Nejprve byli stětím popraveni tři příslušníci panského stavu a pak sedm rytířů. Jako první Jáchym Ondřej Šlik, jako druhý Václav Budovec z Budova, politický vůdce Jednoty Bratrské, mluvčí českých nekatolíků, 74letý stařec. Třetím byl Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, renesanční skladatel a autor cestopisu o Egyptu a Svaté zemi, který svému švagrovi a společníku na této cestě, katolíkovi Heřmanovi Černínovi z Chudenic zachránil život. Heřman ovšem již dlouho „žádal jeho manželky“ Anny Salomény a i když ji Kryštof v posledním dopise před popravou zapřísahal, ať si ho jako vdova v žádném případě nebere a jejich děti nedá na katolickou převýchovu, nebylo to co platné. Její tradiční slabost, před kterou jí úpěnlivě varoval, jí v dopise na rozloučenou připomínal marně. Heřmana si Anna Saloména vzala a syny dala na převýchovu k jezuitům. Nejstarším popraveným byl staříčkový 86letý rytíř Kašpar Kaplíř ze Sulevic, který nikdy nikomu nezkrivil ani vlas na hlavě. Dalšími šesti s'atými rytíři byli Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé, Ota z Losu, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic a také jediný katolík Diviš Černín z Chudenic, který se jako hejtman Pražského hradu přidal k povstalcům. Jeho bratr a přísedící soudu, už zmíněný Heřman Černín, si možná vzpomněl na časy společných dětských her a tak se na chvíli, kdy kat jeho bratříčkovi stínal hlavu, vzdálil z lešení. Ze 17 popravených měšťanů byl nejznámějším asi nejlepší lékař v tehdejší Evropě a osobní lékař císaře Rudolfa Habsburského, rektor Univerzity Karlovy Jan Jessenius, původem ze Slovenska, který také nikdy nikde nebojoval a nikdy nikomu neublížil. Ale uměl mluvit a to mu mstivý císař neodpustil. Takže nařídil, aby mu nejdříve vyřízli jazyk, pak ho přibili na šibenici a teprve potom byl „Janko Jesenský“ s'at. Ani to císaři Ferdinandovi nestačilo: Mrtvé tělo bylo dodatečně zneuctěno rozčtvrcením a rozvěšením před pražskými městskými hradbami na kolech. Být rektorem Univerzity Karlovy se někdy nevyplácí, Mistr Jan Hus by mohl vyprávět.

Tři z odsouzených měšťanů byli oběšeni. Těla popravených byla vydána příbuzným, ale dvanáct hlav předních vůdců, mezi nimi i Šlikova, Budovcova, Kaplířova a Jesseniova, bylo pro výstrahu vyvěšeno na železných prutech na Staroměstské mostecké věži. Visely tu deset let, kromě hlavy Jáchyma Ondřeje Šlika, která byla v květnu 1622 po opakovaných úpěnlivých prosbách hraběnky Šlikové, která obcházela mocné a musela se ponižovat tak, jak se žena jenom může ponižovat, sňata a pohřbena k tělu v hrobce pod kazatelnu v kostele svatého Salvátora na Starém Městě pražském, kterou dal hrabě Šlik vlastní nákladem vystavět. Hlavy byly sejmuty a pohřbeny až při saském obsazení Prahy v roce 1631. Podobný osud měly i další hlavy: popraveného žateckého purkmistra

Maxmiliána Hošťálka, která byla přibita na městské bráně v Žatci, a kutnohorského měšťana Jana Šultyse, která byla poslána k vyvěšení do Kutné Hory. I u dalších popravených byl trest smrti ještě „ztížen“ zneuctvujícími rozsudky, většinou dodatečným rozčtvrcením.

Brutální a barbarská staroměstská exekuce měla zastrašit všechny potenciální budoucí odpůrce absolutistického krutého císaře Ferdinanda i celého habsburského režimu a nelítostně skoncovat s odbojnými českými zeměmi. Ale staroměstská exekuce nejenom dodala „palmu mučednictví“ sedmadvaceti popraveným, nýbrž vzbudila i vlnu zděšení v celé tehdejší Evropě. Nejenom v protestantské Evropě, ale i v katolické Evropě, zejména v tehdy výrazně většinou katolické Francii. „To že má být obnova křesťanské víry v Čechách? To má být křesťanské milosrdenství? Kde zůstala láska k bližnímu? A láska k Bohu, který je Láska?“

Daniel Heller

Ptáme se bratra kurátora

Loňské jaro bylo zvláštní v mnoha směrech. Poprvé jsme zažili proticovidová opatření a měli jsem pocit, že se vše vyřeší během několika týdnů. Mnoho akcí, setkání a oslav se odsouvalo na podzimní termíny, nakonec ale řada z nich neproběhla vůbec. Tak se stalo, že jsme v Souterrainu nezmínili ani **významné životní jubileum** našeho bratra kurátora **Jana Maška**.. Abychom toto opomenutí alespoň trochu napravili, vracíme se k němu s ročním odstupem nyní.

Milý Jendo,

několik lidí od tebe při různých příležitostech slyšelo, že pracuješ na nějaké knížce. Někomu jsi se možná zmínil podrobněji, někomu jen stručně, většinou o této tvé činnosti nic nevíme. Můžeš nám o tom něco povědět?

To je otázka na tělo. Církevní tématické jsou asi nejbližší „Dějiny saláru“. S ohledem na to, že se blížíme době, kdy se církev bude muset o své finance postarat sama, bez příspěví státu, je to aktuální téma. Pracuji na tom, s četnými přestávkami, již několik let s cílem podchytit hospodaření evangelických sborů od jejich vzniku po Tolerančním patentu až do dneška. Hlavními zdroji mi přitom byly sborové archivy, libišký, vtelenský a nebuželský, ale také salvátorský nebo vinohradský. V menší míře Ústřední archiv ČCE v Husově domě. Během těch více než dvou set let se pojem saláru a financování církevních sborů proměňoval. Je zajímavé vědět, jaké modely byly v použití, jak fungovaly, proč byly opuštěny. Nemyslím, že dnes bychom se k některému z nich mohli (nebo dokonce měli) vracet, spíše jakých chyb bychom se měli vyvarovat. K dokončení chybí doplnit

tak dvě, tři kapitoly z novější doby. K tomu mj. slouží materiály jednotlivých synodů ČCE. Řadu z nich už mám zpracovaných, ale několik ještě chybí a s potřebnými návštěvami archivu je teď potíž.

Mojí srdeční záležitostí jsou „Dějiny vtelenského evangelického sboru“. Ani tomu se však nedokáži věnovat systematicky – moc se mi nedaří zbavovat se funkcí, které mne odvádějí od práce. V zásadě je hotov první díl, zahrnující období před 1781 a první léta sboru do roku 1790, kdy se první kazatel Samuel Orosz vrací do Uher. S druhým dílem se blížím dokončení, je koncipován jako popis událostí až do vydání Protestantského patentu, tedy do formálního zrovnoprávnění církví v roce 1861. Z dalšího, třetího dílu mám připravené jen fragmenty a obávám se, že tím skončím. Je míněn do roku 1918. Do této doby patří mj. vznik několika filiálních sborů nebo založení evangelické školy ve Vtelně. Na poslední pokračování, tedy od vzniku první republiky a zrodu ČCE až do faktického zániku sboru v roce 1965 už asi nebudu mít sílu. Velkou pomocí mi je to, co sepsal poslední vtelenský farář Karel Hájek. Jím utříděný a zpracovaný vtelenský archiv je pravý poklad.

Pak tu je věc, kterou od začátku považuji za vysoce prestižní, která, když se podaří, bude mít i mezinárodní ohlas. Je to životopis Augustina Heřmana, jednoho z prvních Čechů v Americe. Po Komenském a Hollarovi to je nejproslulejší pobělohorský emigrant. Vzhledem k jeho významu (v USA) se kolem něj nakupilo spoustu báchorek a polopravd. V Čechách se pouze vytahuje na světlo jeho korzárská minulost, ve skutečnosti zcela marginální. Byl kupcem, členem městské rady Nového Amsterdamu (New Yorku), kartografem a posléze majitelem rozsáhlého panství.

Jeho otcem byl evangelický farář, který roku 1621 odešel s dětmi do exilu v Žitavě. To bylo Augustinovi asi 10 let. A tady začíná to, co činí jeho život badatelsky zajímavým. Nikdo neví, co s ním bylo mezi léty 1621 a 1631, kdy se objevuje v Nizozemí. Vlastně se vedou i spory, kde přesně se v Čechách narodil. Mám k dispozici údaje, o kterých jeho dosavadní životopisci neměli ponětí, a tak se mi zdálo, že vím, jak na to. Což však znamená poměrně náročné pátrání v německých archivech, mnohdy poničených za války. Několik prvních tipů mi nevyšlo a teď už vím, že jde složitější úkol, než jsem si myslel ze začátku. Takže zatím mi to podstatně sdělení, které by dodalo celému spisku smysl, stále uniká. Psaní tedy stojí a místo něj jen příležitostně mívám o Heřmanovi přednášku.

S tím zřejmě souvisí tvůj zájem o modlitebnu v Truhlářské a celé toleranční období. Pověz nám, jak ses k tomu dostal.

Paradoxně, když synodní rada vytvářela komisi Truhlářská, byl jsem do ní delegován jako zástupce seniorátního výboru. Jako odbornice v ní byly sestry

Marta Procházková z Brna a Žofie Vobrová ze smíchovského sboru. Ale toleranční období mi v té době už bylo blízké, už před více než deseti lety jsem začal pomáhat skupině kolem sestry Evy Melmukové-Šašecí se zpracováním archiválií pro edici Tolerančních přihlášek. Je zajímavé i to, jak k tomu došlo. V té době společnost Veritas přešla od vydávání brožurek k publikování na webu. Stáhl jsem si 2. vydání TP pro boleslavský kraj a s údivem zjistil, že tam neznají nikoho ze Vtelna. A přitom já měl doma ofocené tamější přihlášky, tedy se dochovaly, minimálně do doby, kdy je otec měl v rukou! Okamžitě jsem protestoval. Mělo to dva důsledky. Jednak jsem začal dojíždět do Mladé Boleslavi studovat vtelenský archiv, jednak jsem byl vyzván, abych se přidal do práce na TP. Což se stalo.

Konkrétně, podílím se, badatelsky i textově, na zpracování přihlášek z rakovnického a kouřimského kraje, ke kterým mám blízko. Do rakovnického kraje patří větší část Podřipska a západní Povltaví na sever od Prahy, Kouřimsko navazuje od Vltavy ke Kolínu. Hlavním zdrojem je guberniální archiv. Jsou tu seznamy přihlášených, ale také spousta korespondence gubernia s císařem, arcibiskupstvím a krajskými úřady, nebo krajských úřadů s příslušnými vrchnostmi a farnostmi. Pokyny, otázky, odpovědi. Cenný je i Archiv pražského arcibiskupství a v některých případech i archivy bývalých vrchnostenských úřadů. Vedlejším výsledkem této práce je, že jsem pro Národní archiv pořídil soupis všech listin z guberniálního fondu, týkajících se tolerančních záležitostí z let 1781-1784.

Asi tolik k zájmu o toleranční období.

Děkujeme za odpověď a přejeme do dalších let hodně sil.

Světlušky

V loňském roce na sborové dovolené v Bystřici pod Hostýnem byla za krásných večerů k vidění blikající minisvětýlka v trávě nebo třepotající se tmou. Nebyla jsem sama, která dětsky jákala nad takovým zázrakem. Je vskutku málo míst, kde svatojánky ještě můžete vidět.

Světluškovití (Lampyridae) jsou čeleď brouků obecně známých jako **světlušky**.

V České republice je nejhojněji zastoupeným druhem světluška menší, též svítílka třpytivá.

Samci světlušek mívají měkké podlouhlé tělo, které pokrývají ochlupené krovky, hlava je schována pod štítkem. Dospělé samičky krovky nemají, takže se podobají larvám.

Světélkování = budeš moje?

U dospělců slouží světélkování k hledání partnera, ale také může hrát roli při lákání potravy. Jakmile v období rozmnožování nastane tma, snaží se světlušky přilákat partnera pomocí světelných signálů. Samec vzlétne a vysílá milostné vábení v podobě pravidelných záblesků ze světelného orgánu na zadečku. Pokud si jich všimne samice, která není schopna letu, a tak čeká v trávě, odpoví podobnými signály. Výměna zpráv: samec létá po vlnovkovité dráze, přičemž zabliká každých 5 vteřin. Výsledkem je světelná stopa v podobě písmene J. Samice odpovídá záblesky vždy o 2 vteřiny později. Jsou jednak schopny podle charakteru světla rozlišit správný druh, jednak mohou v rámci druhu upřednostňovat určitý typ světla nebo záblesků. Upřednostňovány jsou přitom záblesky s vyšší frekvencí.

Larvám světlušek slouží světélkování pravděpodobně jako varovný signál, upozorňující predátory na to, že nejsou chutné k sežrání.

Vznik světla tedy světélkování či bioluminiscence

Světlušky vytvářejí světlo jako vedlejší produkt chemických reakcí. Enzym luciferáza (bílkovina) štěpí za přítomnosti kyslíku barvivo luciferin. Energie uvolněná při reakci se mění na nazelenalé žluté světlo.

Inspirována i Wikipedií zaslala Eva Javornická

Jak žijeme

sestra Jana Oliveriusová

Když se sestra Oliveriusová přestěhovala na Suchdol do penzionu pro seniory Horizont, napadlo mě, že bych mohla s ní udělat krátký rozhovor.

Nabídku neodmítla a naše setkání byla příjemná. Předkládám vám její povídání, na které se pečlivě připravila a já byla bez práce.

Z jaké rodiny pocházíš?

Mám-li povídat o svém životě, musím začít u svých rodičů. Tatínek byl původně ředitelem firmy Papirografie na Žižkově, ale v padesátých letech byl vyhozen, protože opakovaně odmítl vstup do KSČ. Pak pracoval jako technický pracovník. Maminka byla s námi dětmi doma, ale když se zhoršila naše finanční situace, začala pracovat jako učitelka angličtiny a francouzštiny (měla státnice z jazykové školy v Praze). Oba rodiče byli hluboce věřící, takže my děti jsme vlastně do víry vrostly.

Tady musím udělat odbočku o jednu generaci. Tatínkův otec byl farář Josef Ladislav Hájek, působil v Miroslavi. Měl osm dětí, byl velice přísný a jeho slovo v rodině vždy platilo. Všechny své děti hluboce nábožensky ovlivnil. Z jeho potomků vzešlo dosud sedm farářů, několik varhaníků a kurátorů a tento trend pokračuje i v nejmladší generaci.

Jaká byla rodina, kde jsi Ty vyrůstala?

Naše rodina byla taktéž velmi věřící, laskavá a chápající. Byli jsme tři sourozenci (narození v rozmezí čtyř let). Pro věkovou blízkost jsme si velmi rozuměli. Založili jsme si klub, asi vlivem četby Ransomovek. Hlavou byl náš Petr – nejstarší a nejnadanější. Pravidelně pro nás „vydával“ rukou psaný časopis, ve kterém byl příběh na pokračování, hádanky, křížovky apod. Všichni tři jsme vystudovali gymnázium, Petr mat-fyz, nakonec se stal ředitelem Matematického ústavu AV. Tady bych zmínila jednu zajímavost. Ředitelem sousedního Fyzikálního ústavu AV byl nedávno zesnulý Ivan Havel. Když zemřel starý pan Havel, tento Ivan požádal našeho Petra (o kterém asi věděl, že je varhaníkem u Klimenta), aby hrál na varhany při pohřbu jeho otce. Václav Havel byl tenkrát ve vězení a na pohřeb jeho otce ho přivezla vězeňská eskorta v poutech.

Já jsem za složitých okolností vystudovala VŠCHT, sestra ekonomickou školu.

Všichni jsme pravidelně docházeli do Jarovského sboru (vedeného br. farářem Foltinem) a samozřejmě do sdružení mládeže.

Kde jsi se seznámila se svým manželem?

Bylo to právě ve sdružení, kam jsem přišla po konfirmaci. Tam jsem poprvé poznala svého budoucího manžela Jaroslava Oliveriuse. Byl o osm

let starší než já a pracoval tehdy v Orientálním ústavu Akademie věd. Vdala jsem se za něj ve svých dvaceti letech, kdy byl asistentem na Filozofické fakultě UK. Byl ze zcela jiné rodiny než já, oba jeho rodiče byli dělníci. Jaroslav byl jazykově velmi nadaný, nakonec se stal na univerzitě profesorem arabistiky a hebraistiky. Velmi rád učil, studenti i kolegové ho měli velmi rádi.

Jaké bylo vaše manželství?

Naše manželství bylo velmi šťastné, trvalo 58 let! Prvních 15 společných let jsme prožili na Suchdole, kde se také narodily naše tři děti – Honza, Tom a po delší době Martin. Ani nám se nevyhnuly těžké, ba tragické chvíle. Nejdřív to byla Jardova nemoc, která trvala asi sedm let a značně nám komplikovala život. Nejhorším úderem byla ztráta našeho drahého Martina v jeho třiceti letech. To už byl ženatý a měl ročního synka. To jsme oba s manželem mysleli, že to neuneseme, ač jsme se vzájemně velmi

podpírali. Zlé bylo taky Honzovo postižení – ztráta vlasů, řas a obočí – pro

keré si vytrpěl po celé dětství a dospívání spoustu posměšků spolužáků i zcela cizích lidí. Psychicky ho to zle zasáhlo.

Po patnácti letech na Suchdole jsme se přestěhovali do většího bytu v Bubenči, kde jsme žili čtyřicet let.

Kde žiješ teď?

Po manželově smrti v srpnu jsem hledala, kam bych se mohla uchýlit z našeho velikého bytu ve třetím patře bez výtahu. Už deset let jsme byli oba hlášeni na Suchdole v penzionu Na vrchmezí, kde teď pan ředitel přihlédl k naší dlouhé čekací době a nabídl mi možnost bydlení v bytě 1+1 u nich v penzionu.

Tak jsem se vrátila po čtyřiceti letech na Suchdol a čekám na vyřízení dědického řízení, abych mohla prodat náš velký byt v Dejvicích.

Už tu bydlím asi 14 dní a jsem velmi spokojena a vděčna především Pánu Bohu, bratru faráři Rumlovi, řediteli penzionu panu Přeučilovi a mnoha dalším hodným lidem. Končím citátem z našeho evangelického zpěvníku: „*Sečti všechny dary, které Pán Ti dal, a zazpíváš jistě vroucí píseň chval*“.

Zapsala: Naďa Sleziaková

Kronika Pěvců

Část 3.: Anglie 1992

Na počátku letošního roku 1992 jsme dostali od sboru Sjednocené reformované církve v Londýně pozvání, abychom tam zazpívali. Jejich pozvání jsme přijali, a tak nastala tvrdá dřina s nácvikem našich i anglických písní.

V den odjezdu, ve čtvrtek 9. července jsme si museli trochu přivstat. Sraz byl totiž ve 4:45 hod. Už v tuto časnou hodinu bylo před dejvicovou poštou rušno. Byli tam už skoro všichni Pěvci se svými zavazadly. Mezi kufry, batohy, spacáky a karimatkami bylo lze spatřit též několikero převážně dívčích slušivých šatů, v kterých budou o několik dní později dělat parádu při některém z našich koncertů a vystoupení.

V 5:00 přijel řidič Pavel Kordík s manželkou Vlastou, autobusem Karosou, pěti basami branické desítky a dvěma basami limonád. Naskákali jsme do autobusu a v 5:20 odjížděli směr Chomutov. Když jsme se blížili k Ruzyni, začalo nad Prahou vycházet slunce a většina NP se ukládala ke spánku. Krátce před půl osmou jsme byli nahoře na Hoře sv. Šebestiána. Jana došla zaplatit dálniční poplatek za průjezd Německem a mohli jsme pokračovat dál. Naším dnešním cílem byl Brusel, kde jsme přespali ve sboru pro německy mluvící občany.

Druhý den jsme měli na programu přesun do Londýna. V 9:45 jsme vypluli z přístavu v Ostende a do Doweru jsme dorazili po 4 hodinách s pouhým 10-minutovým zpožděním. Už z dálky jsme viděli mohutné bílé dowerské útesy. S Lenkou Nadrchalovou jsme se setkali až za celníci. Cestou do Londýna nás Lenka pozvala do „Archy“, kde již rok pracuje. Žijí zde zdraví i mentálně postižení.

Naši hostitelé v Londýně se na nás připravili perfektně. Dokonce probíhaly ve sboru kurzy češtiny. Před večerí zazpívali domácí píseň anglickou a pak jsme zazpívali my jednu českou. Po večerí nám bratr farář rozdál mapky a prospekty s programem na celou dobu našeho pobytu. Pak si členové tohoto malého sboru, který má 35(!) členů, rozebrali do rodin 12 Pěvců. Ostatní zůstali na faře.

V sobotu dopoledne jsme si udělali projížďku Londýnem a přitom naslouchali výkladu našeho průvodce Duncana. Viděli jsme Big-Ben, Parlament, Tower Bridge, Buckinghamský palác, projeli po Downing street... Bylo toho hodně, ale my jsme to zvládli za 2 hodiny.

Po příjezdu na základnu jsme poobědvali v přilehlém parku. Pak přiběhla Judy a vzala nás do Britského muzea. Vstup je zdarma. Jsou zde sbírky sebrané z celého světa a na jejich údržbu vlada vynakládá milionové částky.

Pak jsme si udělali v kostele pěveckou zkoušku na nedělní ráno. Po bohoslužbách tam bývá zvykem, že se lidi sejdou na společné posezení u kávy, čaje a zákusků. Poté si nás rozebrali do rodin na oběd. Museli jsme se ale vrátit včas, protože večer jsme zpívali v Palmers Green. Je to čtvrť na druhém konci Londýna. Koncert se neobešel bez různých chyb a nedostatků, o kterých jsme se dozvěděli společně v autobusu při cestě domů z úst naší dirigentky. Pak jí u mikrofonu vystřídal Gogo a přečetl nám text, který hned v pondělí ráno odešle faxem do Prahy do Lidových novin. Později jsme se však dozvěděli, že tento článek nikdy nebyl zveřejněn. Ach, ta cenzura!

V pondělí dopoledne si nás vyzvedla Judy a odjeli dabldekem do centra Londýna. Prošli jsme kolem Big-benu, minuli Parlament a šli po nábřeží do galerie. Také jsme si společně prohlédli Westminsterskou katedrálu. Je to nejvýznamnější historická stavba Londýna a místo korunovace anglických králů. Zbytek dne a celé úterý jsme se věnovali prohlídce individuálně.

Ve středu jsme měli pěkný výlet do Oxfordu. Z původně plánovaného koncertu sešlo, ale přesto jsme si zazpívali celkem 3× v místních kostelích. Měli jsme posluchače z Japonska, kteří nás ocenili potleskem. V Oxfordu nás provázela bratr farář, který zde studoval. Poznal tu i svoji manželku.

Ve čtvrtek nás čekal další výlet za brány Londýna, tentokrát na jih do přímořských lázní, do Bringtonu. Sluníčko sice svítilo, ale od moře to pěkně

foukalo. Několika odvážlivcům to ale nevadilo. Vnořili se do vln a začali se „mrožit“. Ze břehu je pozorovali ostatní, kteří hledali mušle a pojídali chleba. Pak jsme se prošli ještě po molu s pout'ovými atrakcemi. Potom jsme odjeli do Newhavenu na křídové útesy. Byla zde hustá mlha a fičel vítr. Dále jsme pokračovali do Hastings. Jakmile jsme opustili útesy a vjeli na rovinu, nebylo po mlze ani památky a modrou oblohu zdobilo zlatavé slunce.

Každou volnou chvíli i teď v autobusu, jsme využívali k nácvičku 4 anglických písní, které jsme na přání našeho faráře R. Scopse měli zpívat při nedělních bohoslužbách. Do neděle jsme měli ještě 2 koncerty s naším programem.

V pátek jsme poznali staré tržní město S. Albans. Svě jméno dostalo podle římského vojáka, který zde byl umučen pro křesťanské přesvědčení. Po čase zde na jeho památku byl založen klášter, jehož opati byli anglickými biskupy. Nyní na místě zbořeného kláštera stojí katedrála z římských cihel. Po příjezdu do Londýna jsme se oblékli do koncertního. Dostali jsme totiž lístky na koncert do Queen Elizabeth Hall. Při pohledu na skupinu čtyř hudebníků z Izraele, kteří koncertovali v „nočních košilích“ a kostkovaných bačkorách, se nám zdálo naše oblečení přehnaně slavnostní.

A už je tady poslední neděle. Tentokrát jsme jeli na bohoslužby do Island House. Tady jsme se také setkali s Godfriedem a dali si s ním sraz odpoledne na druhém břehu řeky. Na sraz v plánovaný čas nepřišel, ale potkali jsme ho o půl hodiny později na promenádě v Greenwichi. Také jsme vyběhli ke hvězdárně a překročili nultý poledník. Cestou k autobusu jsme si zazpívali v tunelu pod Temží, kde je krásná akustika.

Teď už nás čekaly jen večerní bohoslužby u nás, na Regent Square s natáčením na videozáznam.

Po společné večeři jsme jim předali dárky a každý z nás zase dostal kresbu jejich kostela. Tím jsme se rozloučili a druhý den v 6 hodin ráno odjízďedli. Cestu z Londýna do Doweru jsme už znali, ale plavbu z Doweru do Calais ještě ne. Plavba trvala pouze hodinu a půl. Cestou jsme si užili společnosti racků. Jeden z nich mi dokonce přilétl zobat přímo z ruky.

Z Calais jsme jeli do Rothenburku, kde nám ve sboru připravili nocleh a místo chlebem a solí nás přivítali pizzou. Před odjezdem do Prahy jsme si ještě zazpívali v kostele, prohlédli město a někteří z nás se na náměstí přidali ke skupině zpívajících Moravanů.

Náš krásný a nezapomenutelný zájezd skončil v úterý 21. července před dejvickou poštou. Tam bylo také naše poslední pěvecké vystoupení.

Čestmír Muzikář

Konfirmandi 2021

Foto J. Hlavsa

**Uzávěrka příštího čísla Souterrainu je v neděli 20. 6. 2021.
Prázdninové číslo vyjde 27. 6. 2021.**

Obsah čísla:

Časnost a odpuštění.....	1	Ptáme se bratra kurátora.....	10
Výtah z jednání staršovstva.....	2	Světlušky.....	12
Slovo farářky: Loučení.....	3	Jak žijeme.....	13
Medaile vděčnosti pro Mirjam Růžkovou	5	Kronika Pěvců.....	16
Volby do staršovstva.....	6	Konfirmandi 2021.....	19
Staroměstská exekuce.....	6	Kalendář na červen 2021	20

Kalendář na červen 2021

Bohoslužby	6. 6. VP	P. Ruml
9:30 on-line na	13. 6.	M. Trgalová
http://dejvice.evangelnet.cz/line-vysilani	20. 6.	P. Ruml, výroční sborové shromáždění
	27. 6.	M. Trgalová
Fyzicky – přihlášení od pondělí před následující nedělí (změna vyhrazena)		

Bohoslužby on-line + určené počty účastníků + Večeře Páně podle vývoje situace a aktuálního upřesnění

Přímý odkaz na YouTube kanál „ČCE Praha – Dejvice“:

<https://www.youtube.com/channel/UCw6RIL-UOfsQI2t18Ik-Fw>

Konfirmandi

Křesťan. služba 16. 5.

Děti + maminky

Nedělníci

X-cátníci

Naši pěvci středa v 18:00 (on-line)

Zpívání

VŠECHNA OSTATNÍ SETKÁNÍ BUDOU OZNAMOVÁNA AD HOC

Modlitby Taizé

DLE VÝVOJE SITUACE

Hodina pohybu

viz webové sborové stránky a sborové dopisy

Biblická hodina

15. 6. v 17:00

„Obcování“

7. 6. v 19:00

(generace 35-50)

Klub poznávání

3. 6. v 9:30

Křeslo pro hosta

Staršovstvo

3. 6. v 19:00

Ostatní

3. 7. – 10. 7. Sborová dovolená Rakousko

SOUTERRAIN - sborový zpravodaj. Založen v Dejvicích v dubnu 1992. Až na výjimky vychází pravidelně poslední nedělí předcházejícího měsíce. Adresa redakce: Mgr. Eva Henechová, Raččína 12, 161 00 Praha 6 – Liboc, tel.: 730 196 658, henychova@atlas.cz. Adresa sboru: Farní sbor ČCE v Praze - Dejvicích, Dr. Z. Wintra 15, 160 00 Praha 6, tel.: 739 373 924 (Pavel Ruml), tel.: 777 213 718 (Magdaléna Trgalová), tel.: 739 246 347 (Marta Študentová), <http://dejvice.evangelnet.cz>, dejvice@evangelnet.cz, č. ú. 2400319773/2010, var. symbol: salár=101, Jeronýmova jednota=102, personální fond=103